

Vrienden
Museum Sjoel Elburg

IN DEZE NIEUWSBRIEF:

- Nieuwe tentoonstelling:
'De Getekenden'
- Sjoellezing Job Cohen:
'Actualiteit Cleveringa'
- In de museumwinkel
- Even voorstellen: onze
penningmeester
- Cursus: Messiasver-
wachting in het Joden-
dom
- Cursus: De Hebreeuwse
Bijbel nader gezien
- Reacties op het ver-
nieuwde museum
- Intussen bij de burens

In de museumwinkel

'Ouderwets' een kaartje sturen om vrienden en familie te laten weten waar je bent geweest? In de museumwinkel van Museum Sjoel Elburg zijn verschillende mooi zicht-kaarten te koop. Ook mooi om in te lijsten en thuis aan de wand te hangen...

In de foto onder meer een kaart met een fragment van het Hebreeuwse leesplankje, met het woord 'shalom' (= vrede).

Ansichtkaarten zijn €1,- per stuk. Daarnaast zijn nog verschillende luxere kaarten te koop.

NIEUWSBRIEF VAN DE
STICHTING VRIENDEN VAN
MUSEUM SJOEL ELBURG

NR. 20
OKTOBER 2018

De Getekenden

Een kunstwerk dat herinneringen tot leven brengt

'De Getekenden' is een taalervaring die speciaal is gemaakt voor Museum Sjoel Elburg. Het werk is van 6 oktober 2018 tot en met 5 januari 2019 in het museum te 'beleven'. 'De Getekenden' is ontstaan nadat Amos van Gelder zich had verdiept in de geschiedenis van de Joodse gemeenschap in Elburg en de rol die deze speelde in de geschiedenis van de stad. De verhalen uit het verleden zijn verwerkt in een kunstwerk dat nieuw leven schenkt aan een plek waar Joden nog slechts een herinnering uit een ver verleden zijn.

[Lees meer op het binnenblad](#)

Sjoellezing Job Cohen

Op uitnodiging van de Vrienden van Museum Sjoel Elburg spreekt mr. Job Cohen, oud-burgemeester van Amsterdam over: 'De actualiteit van Cleveringa'.

Op 26 november 1940 hield prof. Cleveringa een gedenkwaardige lezing over het ontslag van zijn joodse collega en leermeester prof. Meijers. De moeder van Job Cohen was bij deze indrukwekkende bijeenkomst en zij heeft dat indertijd op papier gezet. Hoe heeft zij het beleefd? Job Cohen vertelt erover en dat verhaal is voor hem de aanleiding om te spreken over de zorgen ten aanzien van rechtstaat en democratie in onze tijd.

Donderdag 29 november 2018, 19.30 uur
Ichthuskerk, Vrijheidsstraat 1 te Elburg.
Parkeren op kerkplein of parkeerterrein Aldi.
De toegang is gratis. Na afloop wordt een collecte gehouden ter dekking van de kosten.

‘Ik vind het interessant om uw beweegreden achter uw donateurschap te weten te komen.’

Rianne van Mourik, penningmeester van de Vrienden van Museum Sjoel Elburg

Even voorstellen: Rianne van Mourik-Wubs

Ik ben sinds september 2017 penningmeester bij het vriendenbestuur van de Sjoel. Wat zijn mijn taken als penningmeester? Aan het begin van het jaar verstuur ik naar alle donateurs een brief met de ledenpas en houd ik vervolgens in de gaten of alle donaties binnen komen. Daarnaast zoek ik in samenwerking met het vriendenbestuur voor jullie jaarlijkse bijdragen (en vrije giften) naar mooie bestemmingen. Zo hebben wij recent een extra bijdrage kunnen geven aan de verbouwing van het museum, waarmee een aantal nieuwe vitrinekasten in de Sjoel gekocht konden worden.

Wat heeft mij een jaar geleden doen besluiten om de taak als penningmeester op mij te nemen? Ik ben op dit moment bezig met het afronden van mijn Master ‘Kunstgeschiedenis: Educatie en Communicatie’. In feite betekent deze master dat ik (bijna) een eerstegraads bevoegdheid heb om les te mogen geven op (bijvoorbeeld) een middelbare school in de vakken ckv (Culturele Kunstzinnige Vormgeving) en Kunst Algemeen/Kunstgeschiedenis. Deze (educatieve) basis en mijn fascinatie voor het

Joodse verleden in Elburg hebben ervoor gezorgd dat het mij erg leuk leek een bijdrage te leveren aan het mooie, warme en betrokken vriendenbestuur én het museum. Ik hoop door de jaren heen meer en meer te weten te komen over het Jodendom en de Joodse geschiedenis in Elburg. Dit

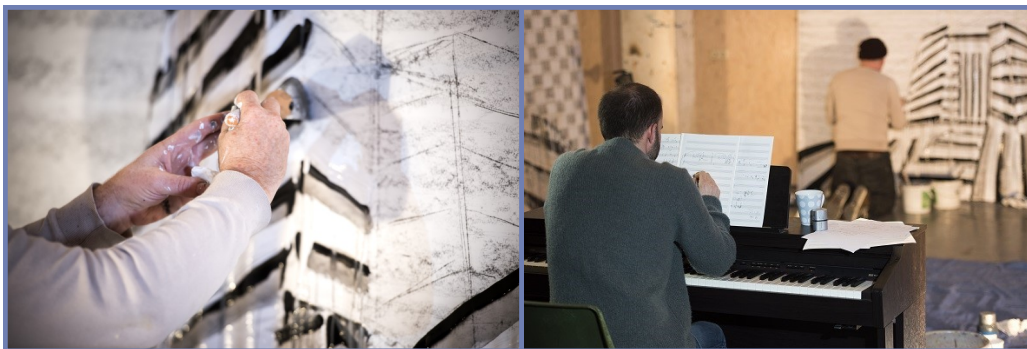
probeer ik onder andere te doen door naar (openingen van) tentoonstellingen, lezingen en rondleidingen te gaan.

Als u mij in of rondom het museum tegenkomt, schiet mij dan gerust aan! Ik vind het interessant om uw beweegreden achter uw ‘donateurschap’ en/of uw interesse in het Jodendom te weten te komen. Daarnaast vind ik het interessant om te horen waar wij als vriendenbestuur zaken kunnen verbeteren of meer aandacht aan kunnen besteden.

‘De Getekenden’ (vervolg)

Visueel eerbetoon

In de installatie worden abstracte landschappen van kantelpunten uit de geschiedenis gecombineerd met twee familieportretten. Op een ervan staan Isaïc Waaker, de laatste rabbijn in Elburg, zijn vrouw Elisabeth Drukker en hun twee kinderen. Op het andere staan de Cohens afgebeeld, de familie van de kunstenaar. Het gezin van rabbijn Waaker kwam om tijdens de holocaust, terwijl een paar leden van de familie Cohen de oorlog overleefden. Op beide schilderijen zijn de hoofden van alle figuren voorzien van een aureool van woorden. Samen vertellen zij het verhaal van hun leven en het leed dat hun is aangedaan. Op deze manier brengt Amos van Gelder een visueel eerbetoon dat raakt aan de thematiek van leven en dood.

Diepere betekenissen

Van Gelder behoort tot de tweede generatie van de familie Cohen. Hij werd in 1960 geboren in Israël. Na zowel daar, als in de VS en in Nederland diverse kunstopleidingen te hebben gevolgd, vestigde hij zich in 1990 in Nederland, het land van zijn voorouders. De zoektocht naar zijn familiegeschiedenis, die nauw verweven is met de Nederlandse geschiedenis, mondde uit in een aantal tentoonstellingen in verschillende steden. ‘De Getekenden’ is de derde in deze reeks. Voor deze installatie werkte Amos van Gelder samen met musicus Amit Gur en curator Ronit Eden. Net als in zijn andere werken staan het zoeken naar diepere betekenissen, symboliek en de Hebreeuwse taal erin centraal.

Agenda:

- 6 oktober - 5 januari:
expositie ‘De Getekenden’

- 30 oktober: cursus
‘Messiasverwachting in
het Jodendom’

- 29 november: Sjoellezing
door Job Cohen

- januari 2019: cursus ‘De
Hebreeuwse Bijbel nader
bezien’

Messiasverwachting in het Jodendom

Het geloof in de komst van de Messias is een grondgedachte in het Joodse denken. Deze gedachte heeft door de eeuwen heen zo sterk geleefd dat hij, als een van de dertien geloofsartikelen van de Middeleeuwse Joodse geleerde Maimonides, binnen het Jodendom zelfs een belijdend karakter gekregen heeft. Maimonides beleed vol overtuiging: *"Ik geloof met een oprecht geloof in de komst van de Messias, en ook al toeft hij, ik zal dagelijks op zijn komst wachten."*

Het dagelijks wachten op de komst van de Messias wordt ook verwoord in het Achtiengebed, het gebed dat een Jood iedere dag behoort uit te spreken. In dit gebed wordt in een aantal afzonderlijke gebeden de beweging naar Sion tot uiting gebracht. Zo bidt men voor de terugkeer van de ballingen vanuit de vier hoeken der aarde naar Israël, om het herstel van rechtsorde aldaar en het koningschap van de Heer vanuit Sion, om het neerslaan van de vijandschap, om de zegen over de rechtvaardigen, om het bouwen van Jeruzalem, en ten slotte, als bekroning van deze reeks beden, om de komst van de Messias met de woorden:

"De spruit van David, uw dienaar, doe die snel ontspruiten en zijn hoorn verheffe zich door uw bevrijding; want op uw bevrijding hopen wij heel de dag. Gezegend gij, Heer, die de hoorn der bevrijding doet ontspruiten."

De dagelijkse herhaling houdt de gedachtenis aan de belofte van de Messias levend en wekt het verlangen naar zijn komst op bij elke meelevende Jood. Het roept hem op om zich op zijn komst voor te bereiden, door gehoorzaam en trouw naar de geboden van God te leven. De verwachting van de komst van de Messias en/of van de messiaanse tijd is binnen het Jodendom een grondgedachte, omdat het Jodendom bijbels-lineair denkt. Dat wil zeggen: men gelooft in schepping en voltooiing. Men gelooft dat de Heer, die de aarde in het aanzijn geroepen heeft, de geschiedenis ook tot zijn doel of voleindiging zal brengen.

In dat proces van voltooiing speelt de messiasverwachting tot op de dag van vandaag een fundamentele rol.

In een cursus, die op drie dinsdagavonden zal worden gehouden, geven we aandacht aan:

- Messiaanse beloften in de Tenach (het Oude Testament)
- Messiasverwachting binnen het Jodendom
- Messiaanse gestalten (personen) in Tenach en Jodendom

Doelgroep: Ieder die belangstelling heeft voor het Jodendom en zich daarin wil verdiepen.

Docent: Drs. Kees van den Boogert

Opgave: H. Kuiper, cursussen@sjoelburg.nl

Lesmateriaal: Deelnemers wordt verzocht een Bijbel mee te nemen.

Een reader wordt uitgereikt.

Tijd: 3 dinsdagavonden van 19.30 - 21.30 uur, op 30 oktober en 13 en 27 november.

Cursusgeld: 30,- (inclusief consumpties en lesmateriaal)

Deelnemers: Minimaal 12, maximaal 25

Locatie: Educatiecentrum van Museum Sjoel Elburg,

Graaf Hendriksteeg 2

De Hebreeuwse Bijbel nader bezien

In januari 2019 begint Museum Sjoel Elburg met een nieuwe cursus: niet over de Hebreeuwse taal maar over de Hebreeuwse Bijbel.

De cursus zal gegeven worden door mevrouw A.E.M.A. Sneller-Vrolijk, die al vele cursussen Hebreeuws heeft verzorgd voor Museum Sjoel Elburg. In deze nieuwe cursus zal zij gedurende 6 avonden ingaan op de achtergrond en de inhoud van de Hebreeuwse Bijbel. Zij laat ons kennismaken met de vroege en latere geschiedenis: de totstandkoming, overlevering en bewaring van de Hebreeuwse teksten.

Verder zal zij aandacht geven aan de Hebreeuwse taal en het Hebreeuwse schrift, de ontwikkeling en betekenis hiervan. Ook komen zaken als schrijvers, handschriftenmateriaal en oude vertalingen aan de orde.

Ook de inhoud van de Hebreeuwse Bijbel wordt besproken, en het vertalen van de verschillende teksttypen zoals wetten, poëzie en geschiedenis.

Voor deze cursus is geen voorkennis (van het Hebreeuws) vereist.

De zes cursusavonden zullen als onderwerp hebben:

- 1) De Hebreeuwse Bijbel
- 2) De Hebreeuwse taal
- 3) Het Hebreeuwse schrift
- 4) Vroege tekstgeschiedenis van de Hebreeuwse Bijbel
- 5) Latere tekstgeschiedenis van de Hebreeuwse Bijbel:
- 6) De inhoud nader bezien

Wij verwachten dat dit een boeiende cursus zal worden waarin veel aspecten verteld worden die doorgaans niet bekend zijn. En wij hopen op een grote deelname!

U kunt zich nu al opgeven per e-mail aan cursussen@sjoelburg.nl (of telefonisch bij Huib Kuiper: 0525-652879).

"Ik geloof met een oprecht geloof in de komst van de Messias, en ook al toeft hij, ik zal dagelijks op zijn komst wachten."

Geloofsartikelen van Maimonides

Maimonides, ofwel Rabbi Mosjé ben Maimon, ook bekend als Rambam, leefde van 1138 tot 1204

Allerlei

Groepsbezoeken

Bent u op zoek naar een mooie invulling van een familie- of bedrijfsuitstapje? Of een zinvolle manier om het verenigingsseizoen te starten of af te sluiten? Museum Sjoel Elburg ontvangt u graag. Onze deskundige gidsen verzorgen een rondleiding langs de Joodse begraafplaats, de woning van de laatste rabbijn, diverse historische panden waar Elburgse Joden hebben gewoond en gewerkt, langs onderduikadressen uit de oorlog en nog veel meer. Voor meer informatie: sjoelburg.nl/bezoek-groepen/

Een paar groepen die u zijn voorgegaan:

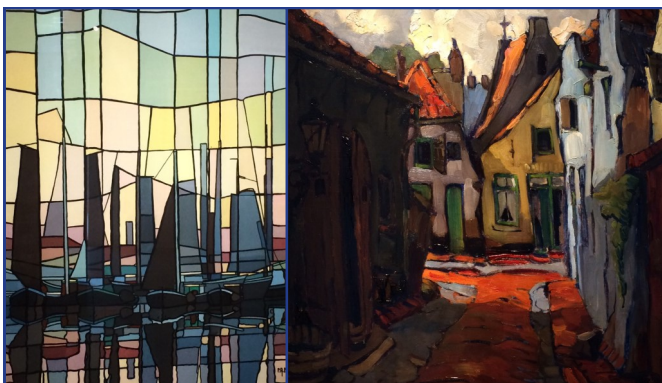
Op vrijdag 24 augustus brachten leden van het College van B. en W. en de Gemeenteraad van de gemeente Elburg een werkbezoek aan Museum Sjoel Elburg. Voorzitter Jan Swager heette de bezoekers van harte welkom en memoreerde vanzelfsprekend de genereuze financiële bijdrage van de gemeente Elburg aan project 'fase 4': uitbreiding, verbouw en herinrichting. Daarna gaf secretaris Tom Bergstra uitleg over de verbouw en met name de herinrichting van de permanente tentoonstelling. Vervolgens konden de dames en heren op eigen gelegenheid het museum bezichtigen. Gezegd moet worden dat men vol lof was over het vernieuwde museum.

Op vrijdagmiddag 7 september 2018 bezocht een delegatie van de Provinciale Staten van Gelderland het museum. De delegatie bestond uit de woordvoerders Cultuur en Erfgoed van de coalitie-partijen te weten mevr. C. Blom (D66) en de heren G. Bos (CDA), L. de Kleine (PvdA) en R. Westra (VVD). Een uur lang discussieerden de leden van de Provinciale Staten met de voorzitter en secretaris van het museumbestuur over de problematiek van vrijwilligersorganisaties in het algemeen en van museale organisaties in het bijzonder, over samenwerking tussen plaatselijke en regionale culturele instellingen, over de medewerking van de provincie Gelderland, over het maken van een lange-termijn-visie enz, enz...

Ten slotte is de delegatie rondgeleid door het vernieuwde museum. Men was vol lof over het resultaat van de verbouw en herinrichting. Helaas was er geen tijd meer om de films uitgebreid te bekijken maar de gasten beoefden spoedig terug te komen!

Intussen bij de burens

Een van onze bestuursleden bracht onlangs een bezoek aan het Noord-Veluws museum in buurgemeente Nunspeet. Hij trof daar een paar 'plaatjes' aan van Elburg die hij graag met ons wilde delen.

Het Noord-Veluws museum exposeert met name het werk van kunstschilders die in de periode 1870 tot 1950 de Veluwe bezochten om er, veelal 's zomers in de openlucht, te schilderen. Deze winter is er een expositie met werken van Marjolein Bastin (woonachtig op de Veluwe).

Reacties op het vernieuwde museum

'Een juweeltje', 'Wat een mooie kleuren in de ontvangstruimte', 'Weldadige rust', 'Goed dat de geschiedenis bewaard wordt', 'Prachtige expositie', 'Ik had nog nooit van Monnickendam gehoord'.

Zomaar willekeurig wat opmerkingen die bezoekers uiten. Meerdere bezoekers kenden het museum al, maar kwamen nu om de expositie van Martin Monnickendam te zien of waren aangetrokken door de berichtgeving over de vernieuwingen in het museum. Zowel de Monnickendam-expositie als de uitbreiding van de ontvangthal en de vernieuwde inrichting van het vaste expositie vallen in de smaak bij onze bezoekers. Heel prettig om dat als suppoost regelmatig te horen.

Het beeldscherm in de hal wordt veel gebruikt, vaak met hulp of toelichting van de suppoost. Ook dat roept allerlei reacties op: 'Ik wist helemaal niet dat dat gebouw (in de woon- of geboorteplaats) een synagoge was', of: 'Kijk, vlak bij de synagoge woonden opa en oma.'

Bezoekers vinden het mooi om dingen te herkennen en voor de suppoost zijn de enthousiaste reacties het bewijs dat dit nieuwe onderdeel van het museum een verrijking is.

Nog een paar afrondingen die de kwaliteit nog beter zullen maken en we blijven het mooiste kleine museum van Nederland!

Wim Schenk (suppoost)

Steun de Vrienden van Museum Sjoel Elburg

NL83ABNA0533047919 t.n.v.

Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg

Voor (periodieke) schenkingen is slechts een onderlinge overeenkomst nodig. U kunt hiervoor contact opnemen met onze secretaris.

Giften aan een culturele instelling zijn voor 125% aftrekbaar bij uw aangifte inkomstenbelasting.

Vrienden
Museum Sjoel Elburg

De Stichting Vrienden van Museum Sjoel Elburg is eind 2006 opgericht ter ondersteuning van Museum Sjoel Elburg. De Stichting ondersteunt de zogenaamde 'moederstichting' die het museum en de collectie beheert. Tot de taken van de 'Vrienden' behoort o.a. het werven van donateurs, suppoosten en gidsen, het organiseren van lezingen, excursies en rondleidingen.

Het secretariaat is gevestigd: Graaf Hendriksteeg 2, 8081 CH Elburg
tel.: 036-5227638 / 06-53224459 e-mail: vrienden@sjoelburg.nl